

Art. 48 ust 1 usm odpowiedzialność karna członków rady nadzorczej

Odpowiedzialność członków rady nadzorczej

Członkowie rady nadzorczej wykonując swoje obowiązki ponoszą określoną **odpowiedzialność za swoje działania i zaniechania**, której źródłem jest art. 58 ustawy z dnia 16.09.1982r. – Prawo Spółdzielcze (dalej – pr.sp.). Przepis ten dotyczy również likwidatorów i członków zarządu ale ze względów usystematyzowania wiadomości celowo dzisiaj opisuję jedynie kwestie dotyczące rady nadzorczej.

Zanim jednak o tym, to wcześniej **trochę historii**. Mianowicie w pierwotnej wersji ustawy Prawo spółdzielcze, która weszła w życie 01.01.1983r., odpowiedzialność członków rady nadzorczej ograniczona była do sześciokrotności najniższego miesięcznego wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w uspołecznionych zakładach pracy, określonego w odrębnych przepisach. Następnie w wyniku nowelizacji od dnia 26.09.1994r. odpowiedzialność członków rady nadzorczej ograniczono do trzykrotnego, przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w spółdzielni za ostatni kwartał.

Obecnie w związku z ostatnią nowelizacją art. 58 pr.sp. od 22.07.2005r. odpowiedzialność członków rady nadzorczej **nie jest ograniczona zarówno co do zakresu jak i wysokości**.

Innymi słowy zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 58 pr.sp. członek rady nadzorczej odpowiada wobec spółdzielni za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu spółdzielni, chyba że nie ponosi winy. Z treści tego przepisu wynika jakoby zakres odpowiedzialności członków rady nadzorczej w spółdzielni był tożsamy z tym, który obowiązuje członków rady nadzorczej w spółkach kapitałowych (Sp. z o.o. – art. 293 § 2 k.s.h. ; S.A. – art. 483 § 2 k.s.h.).

I tak należy stwierdzić, że członek rady nadzorczej odpowiada wobec spółdzielni za każde swoje zachowanie tj. działanie lub zaniechanie, które wyrządziło spółdzielni szkodę, czy to majątkową, czy to niemajątkową. Do tego aby przypisać odpowiedzialność członkom rady **trzeba wykazać, że ich zachowanie jest sprzeczne z prawem lub postanowieniami statutu**. Ponadto odpowiedzialność ta oparta jest na zasadzie winy co znaczy w tym przypadku, że członkowie rady jeżeli chcą uniknąć odpowiedzialności za zachowania sprzeczne z prawem lub postanowieniami statutu, to **muszą wykazać brak winy w swoim postępowaniu**. I w końcu o czym była mowa wyżej, z racji braku ograniczenia zakresu obowiązku odszkodowawczego obowiązek naprawienia szkody obejmuje **zarówno stratę rzeczywistą, jak i utracone korzyści**.

Nie mniej jednak jeśli nie istnieją przesłanki odpowiedzialności z ww. art. 58 pr.sp., to spółdzielnia zawsze może domagać się naprawienia szkód przez powyższe osoby na tzw. zasadach ogólnych. Kodeksu cywilnego regulujące zasady odpowiedzialności deliktowej i odpowiedzialności za nienależyte wykonanie zobowiązań.

Ważne również, że do członków rady mają zastosowanie **zwykle mierniki należytej staranności**, czyli inaczej niż w stosunku do członków organów w spółkach kapitałowych, gdzie te wymagania podwyższono do staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności. Zapewne wpływ na takie uregulowanie wzorca staranności ma okoliczność, że w składzie rady nadzorczej muszą zasiadać członkowie spółdzielni, którzy z kolei nie muszą mieć odpowiedniego przygotowania do pełnienia zawodowo podobnych funkcji. Oczywiście może się zdarzyć, że członkiem rady będzie profesjonalista wtedy i miernik odpowiedzialności powinien być inny.

Sam przepis brzmi tak: Art. 58. Członek zarządu, rady oraz likwidator odpowiada wobec spółdzielni za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu spółdzielni, chyba że nie ponosi winy.

Określenie „chyba że” oznacza, że w tym przypadku to członek organu musi wykazać, że nie ponosi winy.

Takie rozumienie odpowiedzialności potwierdził chociażby ostatnio Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 20 czerwca 2013 r. w sprawie o sygn. IV CSK 730/12. (dotyczy ono wprowadzie członka zarządu ale podstawa dla członka rady nadzorczej jest identyczna więc i orzeczenie jest dla tej sytuacji również aktualne)

W orzeczeniu czytamy: Odpowiedzialność członka zarządu na podstawie art. 58 ustawy z 1982 r. – Prawo spółdzielcze jest cywilną odpowiedzialnością odszkodowawczą, co oznacza, że w zakresie nieuregulowanym w tym przepisie do tej odpowiedzialności zastosowanie mają zasady ogólne. Oznacza to, że poszkodowanego obarcza dowód nie tylko powstania szkody, ale i jej wysokości oraz dowód związku przyczynowego pomiędzy szkodzącym zachowaniem członka zarządu, które to zachowanie musi być sprzeczne z prawem lub statutem; **odpowiedzialność ta oparta jest na domniemaniu winy pozwanego. !**

Ryszard Stolarz. radca prawny

. <http://www.spoldzielnia-mieszkaniowa.pl/>